

**СУДОЧИНСТВО КОЛОМИЙСЬКОГО ОКРУЖНОГО СУДУ В КОНТЕКСТІ
НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ ДРУГОЇ РЕЧІ ПОСПОЛИТОЇ У 20-Х РР. ХХ СТ.**

У статті здійснюється спроба дослідити особливості розвитку судочинства Другої Речі Посполитої в непростих для західноукраїнських земель суспільно-політичних умовах. Висвітлюються деякі аспекти судочинства Коломийського окружного суду у політичних процесах міжвоєнної Польщі у 1920-х рр. Використана інформація, що міститься в документах Державного архіву Івано-Франківської області, які відображають діяльність судових органів окружного суду Коломиї у складі Другої Речі Посполитої.

Ключові слова: Друга Річ Посполита, Східна Галичина, національна політика, окупаційна влада, Коломийський окружний суд, судочинство, Станиславівське воєводство.

Гостра проблема, яка перебувала у центрі державної політики Другої Речі Посполитої в Східній Галичині у 1920-х рр., попри ресурсне відновлення внаслідок успішного повалення української державності та розбудову держаних інституцій новоствореної держави, – чисельність національних меншин. Через те, що українці були найчисленнішою національною меншиною, яка втратила суверенітет, польське керівництво намагалося штучно довести польськість Західної України з метою переконання міжнародної спільноти у незначній чисельності української меншини Другої Речі Посполитої в Східній Галичині та відвернути увагу від намагання відновити українську державність.

У реалізації поставленої мети інкорпоративного вектору державної політики міжвоєнної Польщі значне місце посіла судова система. Адже судочинство застосовувалося як легітимний спосіб відновлення та утвердження незалежної польської держави і як механізм політики польського окупаційного режиму в багатонаціональній Галичині. Основними методами впливу на міжнародне сприйняття української проблеми в Другій Речі Посполитій було проведення виборів до польських органів влади, перепис населення та військова повинність. Саме такі заходи стали інструментом репресивного судочинства Коломийського окружного суду щодо осіб української національності у 1920-х рр.

Аналіз останніх досліджень і публікацій обраних хронологічних і територіальних меж дає змогу ствердити, що праці авторів спрямовувалися на відображення національної політики Другої Речі Посполитої у Східній Галичині [6; 9], організації судоустрою міжвоєнної Польщі [8; 11; 12; 14]. При цьому судочинство Коломийського окружного суду в контексті державної політики Другої Речі Посполитої залишається недослідженим. Основу джерельної бази дослідження становлять неопубліковані матеріали, що містяться у фондах Державного архіву Івано-Франківської області.

Метою статті є спроба проаналізувати особливості репресивного судочинства щодо національних меншин і місце Коломийського окружного суду в державній політиці Другої Речі Посполитої у 1920-х рр.

Упродовж 1919 – 1939 рр. Галичина була ареною запеклої політичної, культурної, збройної боротьби, протистояння українського національно-визвольного руху польській владі і шовіністичній частині польського суспільства [9, с. 6]. У березні 1920 р. було заборонено вживати назви «Галичина», «Україна», «українець». Замість них запроваджувались назви «Малопольська Вєсходня», «русін», «рускі», «русінські». Українська мова усувалася з урядових установ. Діяльність українських політичних партій припинялась, газети закривались [6, с. 155].

Судоустрій і судочинство на західноукраїнських землях були визначені австрійськими законами. Відповідно до австрійського Положення про суд 1849 р. судова влада проголошувалась незалежною і відокремленою від інших гілок влади, територія була поділена на судові повіти. У Галичині було утворено 218 судових повітів (на початку ХХ ст. їх кількість скорочено до 190) [12, с. 255].

1 січня 1919 р. Міністерство юстиції відновленої Польщі на підставі декрету Начальника Держави взяло під свій адміністративний контроль судочинство на цій території [14, с. 624]. У відповідності з декретом Начальника Держави щодо змін в сфері правосуддя на

колишніх землях австрійської окупації від 8 лютого 1919 р. вироки проголошувалися «іменем Польської Республіки», а статус Верховного судового і касаційного трибуналу у Відні перейняв Верховний Суд у Варшаві [13]. Хоча функції та принципи їх організації залишилися без змін.

На території Станиславівщини діяли три окружні суди: Станиславівський, Коломийський, Стрийський. До Коломийського судового округу належали Городенківський, Коломийський, Косівський і Снятинський повіти. Коломийський окружний суд діяв ще з 1876 р. [15]. Окружні суди підпорядковувалися Вищому крайовому суду у Львові (з 1919 р. – Апеляційний суд у Львові) [10, с. 67-68, 70-71]. У свою чергу окружні суди були апеляційними інстанціями для повітових (з 1928 р. – гродських) судів. Окружні суди склалися з президіального, кримінального, слідчого та цивільного відділів. Припинили діяльність у вересні 1939 р. [5, с. 83].

Одним із методів впливу на міжнародне сприйняття української проблеми та утвердження окупаційної влади Другої Речі Посполитої в Східній Галичині був перепис населення 1921 р. Неправдивими показниками чисельності українців польська влада не тільки бажала показати польськість Галичини, а також представити світовому співтовариству факт визнання українським народом окупаційного панування Другої Речі Посполитої на етнічно українських землях.

Розпорядження польської держави про проведення перепису викликало поширення відозв про ухилення від участі в ньому. Ігнорування засобів державного управління Другої Речі Посполитої українцями показувало небажання підкорятися та демонструвало прагнення українського населення до самостійності та незалежності. Всі галицькі українські політичні партії внесли протест проти перепису населення і закликали до його бойкоту. З цією метою в кожній громаді, в кожному місті мали всі чоловіки і жінки підписати без огляду на вік протест проти перепису населення [2; 9, с. 147].

З 10 жовтня 1921 р. по 25 травня 1923 р. у Коломийському окружному суді слухалася справа з обвинувачення Петрицького Йосипа Костянтиновича та інших за розповсюдження листівок українського еміграційного уряду, які закликали населення Західної України до опору польським окупантам під час проведення перепису населення.

У Репужинцях слідством поліції Другої Речі Посполитої було виявлено, що розповсюджені відозви про бойкот перепису йшли з місцевої народної школи. При їхньому розподілі були присутні учителі з Репужинець і Далешового Й. Петрицький і С. Подоляк. За підозру в агітації заарештовано Й. Петрицького з п'ятьма іншими [1].

Прокурор Коломийського окружного суду 13 січня 1923 р. повідомляв слідчого суддю про те, що було здійснено попереднє розслідування щодо Й. Петрицького та інших у вчиненні ними злочину державної зради. В обвинувальному висновку прокурор не знаходив підстав для подальшого переслідування І. Лесіва, П. Продана, М. Тимчука і С. Подоляка, але представлено обвинувачення проти Й. Петрицького [3, арк. 82].

Й. Петрицький звертався до Львівського апеляційного суду через повітовий гродський суд з оскарженням обвинувального акту Коломийської прокуратури, наголошуючи на тому, що польська влада ще не була встановлена після шестилітньої «хуртовини», а на Покутті швидко змінилося керівництво і кожен вимагав послуху. При цьому за найменший непослух переслідували людей і «не встигали карати». Люди з Репужинців і Далешового не виступали активно проти польської влади, але якби навіть було правдою те, що описується в обвинувальному акті, то вся провина полягала б у пасивній поведінці людей. Крім того увесь обвинувальний акт будувався на здогадках поліції, навіть не суду [3, арк. 127].

П'ятим підсудним був Т. Тишківський, про якого йде мова в акті військового слідчого судді Скульського до командира 23 полку польової артилерії в Старому Бендзині від 22 березня 1923 р. Військовий слідчий суддя повідомляв, що з метою виконання рішення Коломийського окружного суду ознайомити того дня обвинуваченого Т. Тишківського з обвинувальним актом, складеним прокурором Коломийського окружного суду, і представити його перед судом присяжних у кримінальній справі, яка має відбутися. Також запрошуються повідомлення про будь-які зміни, пов'язані з розподіленням обвинуваченого [3, арк. 137].

23 березня 1923 р. Краківський «районний» суд направив до Коломийського окружного суду «виконаний протокол вручення обвинувального акту» в кримінальній справі проти Т. Тишківського [3, арк. 139].

У зв'язку з тим, що вищеописані матеріали судового провадження якимось чином підпали під компетенцію військових інстанцій і, враховуючи той факт, що судів присяжних так і не було створено, вони діяли тільки на папері, а практика використання військово-польових судів була широко застосовувана, є підстави припускати, що Коломийський окружний суд виголосив Т. Тишківському смертний вирок.

Рішучий спротив населення і всіх українських політичних партій (за винятком дрібних угодовських груп) зумовив рішення польського уряду провести на Західній Україні вибори до сейму і сенату 5 і 12 листопада 1922 р. За задумом польського уряду, вибори мали стати одним із найважливіших заходів анексіоністської політики, крім того, мали показати світові польську суверенність над цією територією, а також прояснити позицію Антанти [6, с. 163].

18 вересня 1922 р. в Коломийському окружному суді відкрито кримінальне провадження у справі М. Петруняка та інших за організацію комітетів для ведення антивиборчої агітації. Постерунок поліції Другої Речі Посполитої в Тишківцях у повідомленні до окружного суду в Городенці від 30 жовтня 1922 р. доносив, що в зборах «Читальні Просвіти» брали участь близько 50 осіб з Тишківської гміни. На зібранні Михайло Петруняк виступив із промовою, у якій закликав, щоб український народ не брав жодної участі у виборах і у виборчих комісіях, оскільки ті вибори дуже шкідливі для українського народу [4, арк. 60].

Прокурор Коломийського окружного суду виніс обвинувальний вирок від 13 січня 1923 р. М. Петрунякові, двадцятип'ятирічному, греко-католику, колишньому учневі шостого гімназійного класу про те, що 13-15 вересня 1922 р. безпосередньо письмово без вказування імені заступнику комісара поліції Другої Речі Посполитої в Городенці Адамові Ясевичу надійшла вимога закрити провадження слідства в Тишківцях у справі агітації проти виборів з погрозою можливого насилля [4, арк. 115]. Обвинувачений М. Петруняк свою вину щодо авторства листа відкидав, оскільки вже 15 вересня 1922 р. був арештований і не міг 16 вересня потрапити на віче в Городенці [4, арк. 11].

VI відділ Коломийського окружного суду в кримінальній справі проти обвинуваченого М. Петруняка визнав його вину у вчиненні державної зради відповідно до § 98 колишнього австрійського Кримінального кодексу (далі – КК) і за те згідно з § 100 абзацом 2 КК при застосуванні припису § 54 КК [7] засудив його до покарання у вигляді позбавлення волі у в'язниці протягом 4 місяців, з обмеженим жорстким ліжком щомісяця.

Підставами винесення вердикту, як зазначалося у вироку Коломийського окружного суду, стала «загальновідома справа» – відстоювання думки, згідно якої вся Малопольська Вихідня, і зокрема переважна частина українського населення колишньої Східної Галичини після розпаду Габсбурзької монархії зайняла відверту і вкрай ворожу позицію щодо польської держави і всіх представників польського уряду, які трактували цю частину краю як приналежну до цілісної Другої Речі Посполитої та невід'ємну її частину. Джерелом, з якого виходили відозви із закликами до саботажу польської державності, був уряд ЗУНР, що на чолі з д-ром Петрушевичем тимчасово знаходився у Відні. Агітація, проваджена в тому дусі, набирала гостроти, чітко зазначаючи польському уряду свою суверенність і недоторкане право щодо колишньої Східної Галичини. Інтенсивність цієї ворожої агітації особливо зросла в часі розпоряджень польського уряду щодо проведення загальних виборів до законодавчих органів Другої Речі Посполитої [4, арк. 117].

Коломийський трибунал обґрунтував вирок не тільки на підставі «загальновідомі справи», але й у зв'язку із «власним визнанням обвинуваченого». Управники окружного суду в Коломиї вважали, що попри молодий вік М. Петруняк був досвідченим у політичних справах, активно цікавився питаннями того роду. Злочинними діяннями, вчиненими М. Петруняком, трактувалося також читання ним газет політичного змісту, і той факт, що справа проведення виборів інтересувала його до тієї міри, що обговорював їх у колі своєї родини, «даючи вираз переконанню у виборчій акції», підготовці до проведення виборів у Другій Речі Посполитій з позицій «Українців». Неправомірність його дій вбачалася й у відвідуванні засудженим зібрань, де дискутувалася виборча кампанія, та в особистому невизнанні приналежності «Малопольські

Всходньої» до держави Другої Речі Посполитої. Завжди маніфестував як український націоналіст «так далеко», що свою народність українську, а, отже не руську, всупереч історичній традиції, визнавав віросповіданням. При розгляді судової справи в суді, відповідаючи на питання про визнання релігії, заявив, що є «Українцем» [4, арк. 117зв.]. При цьому слід розуміти, що визнання, наприклад, римо-католицького віросповідання означало в той час визнання своєї польської національності, а отже зверхності польської влади, польської приналежності, громадянства Другої Речі Посполитої.

З-поміж судових розглядів окружними судами Станиславівського воєводства окреме місце займало обвинувачення за нелегальний перехід кордону Другої Речі Посполитої. 31 грудня 1923 р. Коломийський окружний суд відкрив судове провадження у справі обвинувачення Кароля Білки (Василь Каравай), він же Рудольф Ключка за нелегальний перехід польсько-радянського кордону. Судовий розгляд справи в Коломії розпочався з повідомлення президіального відділу Краківського воєводства «До всіх панів керівників староств Краківського воєводства, особливо староства у Хжануві, до пана директора поліції і окружної команди поліції Другої Речі Посполитої в Кракові» від 8 березня 1922 р. № 2916/2/р. У повідомлення зазначалося, що Кароль Білка, громадянин Чехословаччини, був засуджений ухвалою Хжанувського староства від 27 грудня 1921 № 37544 на видалення з території Другої Речі Посполитої аж до вирішення справи Міністерством внутрішніх справ. 28 лютого 1922 р. затриманий втік з-під судового арешту в невідомому напрямку.

IV відділ Коломийського повітового суду від 5 квітня 1924 р. доручив виконати покарання стосовно Кароля Білки. У рішенні суду йшлося, що Кароль Білка засуджений вироком від 5. 04. 1924 р. за порушення норм статей 320 і 323 кримінального закону до 1 місяця суворого арешту. Кара виконувалася негайно, без відстрочення. Після відбуття покарання, Кароль Білка мав бути доставлений у староство в Коломії, а потім – за межі Другої Речі Посполитої [4, арк. 47].

§ 320 австрійського КК, який тоді вважався чинним кримінальним законом, передбачав тяжкий злочин, вчинений способом бездіяльності, недотримання приписів про реєстрацію іноземців, які прибули та про реєстрацію мешканців [11, с. 75; 8]. Це так звані «проступки проти мельдункових приписів» – у місцевостях, у яких існували окремі приписи щодо повідомлення органів безпеки про всіх мешканців і чужоземців, і які підлягали відповідним покаранням, якщо їх не дотримано.

Конкретний пункт, за яким було засуджено Кароля Білку, передбачав покарання для тих, що послуговувалися «чужим виказом», і в свою чергу, встановлював, що «коли хто в цілі подорожі послугується чужим паспортом на подорож або іншим урядовим виказом, або своїх виказів дає з тією метою іншому, якщо цього не зроблено з метою виконання іншого проступку, провини або злочину», – карою мав бути строгий арешт від трьох днів до одного місяця. «В разі особливих сумнівів, щодо обставин проступника, належало його по відбутті покарання, коли був громадянином – видалити з місцевості, а коли ні, то навіть з цілого краю» [7, с. 41], що і було присуджено Каролу Білці.

Таким чином, наведені вище та інші приклади свідчать, що Коломийський окружний суд став знаряддям для проведення політичних процесів над незгодними з установленням польської влади в краї та тими, хто в тій чи іншій формі чинив їй опір або виявляв свою непокору, і зокрема над греко-католиками – українцями. З аналізу судоустрою і особливостей судочинства Другої Речі Посполитої можна стверджувати, що Коломийський судовий округ зайняв важливе місце у державній політиці Польщі, оскільки відображав суспільно-політичну ситуацію міжвоєнного періоду. У цілому система судочинства Другої Речі Посполитої, і Коломийського окружного суду як її складової, була активним інструментом політичних репресій у Східній Галичині.

Для нас надзвичайно важливим є усвідомлення тих суспільно значимих подій, що охопили західноукраїнські землі в складі міжвоєнної Польщі. Досвід іноземних держав у поєднанні з незламною боротьбою за цивілізовану, високорозвинену, демократичну й незалежну державу є важливим елементом в побудові громадянського суспільства – запоруки успішного державотворення.

1. Державний архів Івано-Франківської області (ДАІФО), ф. 2, оп. 1, спр. 20, арк. 17-18 зв.
2. ДАІФО, ф. 2, оп. 1, спр. 41, арк. 66.
3. ДАІФО, ф. 90, оп. 1, спр. 2, 157 арк.
4. ДАІФО, ф. 90, оп. 1, спр. 7, 260 арк.
5. Державний архів Івано-Франківської області: Путівник. – Т. 1: Фонди періоду до 1939 року. – К., 2008. – 464 с.
6. Кугутяк М. Галичина: сторінки історії. Нарис суспільно-політичного руху (XIX ст. – 1939 р.) / Микола Кугутяк. – Івано-Франківськ, 1993. – 200 с.
7. Нараївський Р. Е. Правовий poradник. Популярний збірник карного, цивільного і адміністративного права / Роман Євген Нараївський. – Коломия, 1932. – 830 с.
8. Стебельський П. Австрійське карне право. Після викладу проф. П. Стебельського. 1902/1903. – Львів : Накладом «Кружка правників» в «Акад. Громаді», 1903. – 419 с.
9. Український національно-визвольний рух на Прикарпатті в ХХ столітті. Документи і матеріали / відп. ред. проф. М. Кугутяк. – Том 1. – Книга 1 (1919 – 1929). – Івано-Франківськ : КПФ «ЛІК», 2012. – 600 с.
10. Центральний державний історичний архів України, м. Львів : Путівник. – Львів – Київ, 2001. – 387 с.
11. Шуп'яна М. Ю. Поняття та види злочинів за Австрійським кримінальним кодексом 1852 р. / М. Ю. Шуп'яна // Часопис Київського університету права. – 2013. – №1. – С. 74–77.
12. Юридична енциклопедія: В 6 т. / Редкол. : Ю. С. Шемшученко (голова редкол.) та ін. – К. : Укр. енцикл., 2002. – Т. 4 : Н – П. – 720 с. : іл.
13. Dekret Naczelnika Państwa 8 lutego 1919 r. w przedmiocie zmian o urządzeniach wymiaru sprawiedliwości w b. zaborze austriackim // Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej. – 1919. – Nr. 15. – Poz. 200.
14. Płaza S. Historia prawa w Polsce na tle porównawczym. – Kraków : Księgarnia, Akademicka, 2001. – Cz. 3: Okres międzywojenny. – 762 s.
15. Reichsgesetzblatt für die im Reichsrathe vertretenen Königreiche und Länder. – Jahrgang, 1875. – Wien, 1875. – № 94. – S. 234–235.

В статье предпринимается попытка исследовать особенности развития судопроизводства Второй Речи Посполитой и место Коломыйского окружного суда в тех непростых для западноукраинских земель важных процессах. Освещаются некоторые аспекты судопроизводства Коломыйского окружного суда в политических процессах межвоенной Польши в 1920-х гг. Исползованная информация, содержащаяся в документах Государственного архива Ивано-Франковской области, которые отражают деятельность судебных органов окружного суда Коломыи в составе Второй Речи Посполитой.

Ключевые слова: Вторая Речь Посполитая, Восточная Галиция, национальная политика, оккупационная власть, Коломыйский окружной суд, судопроизводство, Станиславовское воеводство.

The article attempts to investigate the features of the legal proceedings implementation in the Second Polish Republic and the place of Kolomyia District Court in that difficult for West Ukrainian lands important processes. Some aspects of the legal proceedings of Kolomyia District Court in the political processes of interwar Poland in the 1920s are clarified. The information, representing the activities of the judicial agencies of Stanyslaviv in the composition of the Second Polish Republic is used, from the documents of the State Archives of Ivano-Frankivsk Oblast.

The documents of legal proceedings of the Kolomyia District Court are analyzed. The legal principles of the judicial system of interwar Poland are determined. The reflection of incorporative vector of politics of the Second Polish Republic in the 1920s is explored. The measures, taken by the government of the Second Polish Republic to resolve the national question are shown on the examples of the Ukrainian minority as the accused persons in the legal proceedings of the Kolomyia District Court.

Some aspects of the judicial and police repression in Stanyslaviv province in the composition of the Second Polish Republic are specified. The main attention is paid to the action of the district legal proceedings in Eastern Galicia and their place in the extermination of Ukrainians. The features of the legal proceedings of Kolomyia District Court regarding prosecutions of people on the basis of Ukrainian nationality by dissemination the postcards of the Ukrainian emigration nationality government, which called people in the West Ukraine for resistance to Polish occupying power during the conduct of population census in the 1921, anti-election activity, illegal the Second Polish Republic border crossing and by avoidance of conscription are revealed. The attitude of Ukrainians towards national (mononational) politics of the Second Polish Republic in Eastern Galicia is characterized. The problems of the invasive integration of Ukrainian lands into the Polish state in the 1920s are defined.

The research methodology is determined by using the following methods: normative-value, logical analysis, generalization and systematization.

It is emphasized, that in the modern conditions of the social integration it is advisable to analyze, research and use Poland's experience to build up a highly developed democratic state taking into consideration historical, ethnic, cultural and others features of the Ukrainian nation.

Keywords: *the Second Polish Republic, Eastern Galicia, national politics, occupying power, Kolomyia, district court, legal proceedings, Stanyslaviv province*

1. Derzhavnyi arkhiv Ivano-Frankivskoi oblasti (DAIFO), f. 2, op. 1, spr. 20, ark. 17–18zv.
2. DAIFO, f. 2, op. 1, spr. 41, ark. 66.
3. DAIFO, f. 90, op. 1, spr. 2, 157 ark.
4. DAIFO, f. 90, op. 1, spr. 7, 260 ark.
5. Derzhavnyi arkhiv Ivano-Frankivskoi oblasti: Putivnyk. – Т. 1: Fondy periodu do 1939 roku. – К., 2008. – 464 s.
6. Kuhutiak M. Halychyna: storinky istorii. Narys suspilno-politychnoho rukhu (KhIKh st. – 1939 r.) / Mykola Kuhutiak. – Ivano-Frankivsk, 1993. – 200 s.
7. Naraivskiy R. E. Pravovyi poradnyk. Populiarnyi zbirnyk karnoho, tsyvilnoho i administratyvnoho prava / Roman Yevhen Narivskiy. – Kolomyia, 1932. – 830 s.
8. Stebelskyi P. Avstriyskie karne pravo. Pislia vykladu prof. P. Stebelskoho. 1902/1903. – Lviv : Nakladom «Kruzhka pravnykiv» v «Akad. Hromadi», 1903. – 419 s.
9. Ukrainskiy natsionalno-vyzvolnyi rukh na Prykarpatti v KhKh stolitti. Dokumenty i materialy / vidp. red. prof. M. Kuhutiak. – Tom 1. – Knyha 1 (1919 – 1929). – Ivano-Frankivsk : KPF «LIK», 2012. – 600 s.
10. Tsentralnyi derzhavnyi istorychnyi arkhiv Ukrainy, m. Lviv : Putivnyk. – Lviv – Kyiv, 2001. – 387 s.
11. Shupiana M. Yu. Poniattia ta vydy zlochyniv za Avstriiskym kryminalnym kodeksom 1852 r. / M. Yu. Shupiana // Chasopys Kyivskoho universytetu prava. – 2013. – №1. – S. 74–77.
12. Iurydychna entsyklopediia: V 6 t. / Redkol. : Yu. S. Shemshuchenko (holova redkol.) ta in. – К. : Ukr. entsykl., 2002. – Т. 4 : N – P. – 720 s. : il.
13. Dekret Naczelnika Państwa 8 lutego 1919 r. w przedmiocie zmian o urządzeniach wymiaru sprawiedliwości w b. zaborze austriackim // Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej. – 1919. – Nr. 15. – Poz. 200.
14. Płaza S. Historia prawa w Polsce na tle porównawczym. – Kraków : Księgarnia, Akademicka, 2001. – Cz.3 : Okres międzywojenny. – 762 s.
15. Reichsgesetzblatt für die im Reichsrathe vertretenen Königreiche und Länder. – Jahrgang, 1875. – Wien, 1875. – № 94. – S. 234–235.

© Зварич Р. В.

Стаття надійшла до редколегії 11. 11. 2017 р.

УДК 930(477): 271.4 – 675

Зьола Н. В

ІСТОРИЧНА ЛІТЕРАТУРА ПРО ЕКУМЕНІЧНУ ДІЯЛЬНІСТЬ ІЄРАРХІЇ ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ У МІЖВОЄННИЙ ПЕРІОД

У даній статті розглядається відображення українською історіографією екуменічної діяльності ієрархії ГКЦ у міжвоєнний період. Висвітлюються позиції представників радянської, зарубіжної та сучасної публіцистики та історичної науки щодо пошуку порозуміння між Західною та Східною Церквою. Основна увага приділена дослідженням, які аналізують ідеї, діяльність та роль митрополита А. Шептицького у кроках до єдності Христової Церкви.

Ключові слова: *екуменізм, Греко-католицька церква (ГКЦ), А. Шептицький, українська історіографія*

Екуменізм як рух за відновлення повної єдності християн – це шлях Христової Церкви. І це є невід'ємною частиною сутності Церкви та її пастирської діяльності. Тому Греко-католицька церква (ГКЦ) у всі періоди своєї діяльності надзвичайно відповідально ставилась до екуменічного руху. Екуменізм міжвоєнного періоду, в сучасному розумінню слова, важко інтерпретувати. Та попри це в даній період, завдяки діяльності та ідеям її очільника – Андрея Шептицького, зароджується підґрунтя до пошуку порозуміння між Західною та Східною Церквою. Звідси і впливає актуальність історіографічного дослідження даної тематики.